

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000946

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-04-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьменко Анастасія Сергіївна

2. Anastasiia S. Kuzmenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 09-04-2026

Спеціальність за освітою: магістр філології (української), викладач

Місце роботи здобувача: Головне управління Служби безпеки України в Донецькій та Луганській областях

Код за ЄДРПОУ: 20001504

Місцезнаходження: вул. Ярослава Мудрого, Краматорськ, 84300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Служба безпеки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 74

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.81.01

Тема дисертації:

1. Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання кримінальним правопорушенням у туристичній сфері
2. Criminal and legal, criminological principles of preventing criminal offenses in the tourism sector

Реферат:

1. У дослідженні проведено періодизацію нормативно-правового забезпечення туристичної сфери й формування кримінологічних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері надання туристичних послуг: звичаєвий – з найдавніших часів до 1841 р.; початковий – з 1841 р. до 1991 рр.; незалежний – з 1991 р. і дотепер, з розподілом на підетапи: ринковий (1990-ті – початок 2000-х); регуляторний (сер. 2000-х – 2022 р.); воєнний (з 2022 р.). Сформульовано понятійний апарат туристичної сфери, який включає розуміння «туристичної сфери» як системи, що охоплює процес організації, реалізації й споживання послуг, спрямованих на задоволення потреб особи під час подорожі й взаємопов'язана поняттями «туризму», «туриста», «туристичного продукту», «туристичної послуги», «кримінальні правопорушення у туристичній сфері», що дозволило сформулювати поняття «шахрайства у сфері надання туристичних послуг» – заволодіння чужим майном або набуття права на майно шляхом обману чи зловживання довірою, що вчиняється в процесі надання туристичних послуг, спрямованих на задоволення потреб туриста. Узагальнені

іноземні практики запобігання кримінальним правопорушенням у туристичній сфері, які поєднують правові, організаційно-управлінські, інформаційно-аналітичні й технологічні інструменти виявлення та нейтралізації шахрайських схем на засадах цифрової безпеки, контролю за діяльністю посередників, страхових компаній і туроператорів, створення інтегрованих систем ризиків і спеціалізованих профілактичних програм (Австралія, Італія, Німеччина, США, Франція, Японія), дозволили сформулювати науково обґрунтовані пропозиції адаптації таких механізмів до української практики формування національної системи безпеки туризму в частині запобігання туристичним шахрайствам у післявоєнний період. Здійснено розподіл детермінантів на воєнно-політичні, фінансово-економічні, організаційно-правові, соціальні, інформаційно-технологічні, які впливають на поширення кримінальних правопорушень у туристичній сфері (макрорівень), що дозволило виокремити причини та умови вчинення шахрайств (мікрорівень) туристичними операторами, туристичними агентами, а також службовими особами (особистісний рівень) й наголосити на необхідності розроблення стратегії «Безпечний туризм України», яка поєднає завдання економічного післявоєнного відновлення з механізмами кримінально-правового та кримінологічного захисту туристичної сфери. Надано кримінологічну характеристику осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення у туристичній сфері, шляхом виокремлення соціально-демографічних, кримінально-правових і морально-психологічних ознак та чіткого розподілу ролей (статусно-рольові ознаки) на «організаторів-керівників» – формують злочинні групи, розробляють схеми, розподіляють обов'язки й контролюють розподіл прибутків, «виконавців-спеціалістів» – безпосередньо реалізують шахрайські операції та «посередників» – забезпечують технічне й фінансове прикриття через перестраховування, передачу ризиків та інші посередницькі фіктивні операції. Розроблені стратегічні напрями кримінологічної безпеки у сфері туризму з практичною реалізацією в Стратегії розвитку туризму, курортів України та запобігання кримінальним правопорушенням у туристичній сфері на період до 2036 року, які сприятимуть підвищенню прозорості, стабільності та довіри до туристичного ринку, а також забезпечать ефективний захист прав і безпеки споживачів туристичних послуг із запровадження механізмів ліцензування та реєстрації суб'єктів туристичної діяльності, оцінювання їх фінансової стійкості та відповідальності; створення гарантійних і компенсаційних фондів; удосконалення систем державного контролю, нагляду, інспектування та аудиту; максимізація інформатизації та цифровізації туристичної галузі із використанням кібертехнологій, штучного інтелекту як інструментів забезпечення безпеки, якості обслуговування й запобігання кримінальним правопорушенням у сфері туризму.

2. Periodization and legal support of the tourism sector and the formation of criminological measures to prevent criminal offenses in the field of providing tourism services are analyzed: customary - from ancient times to 1841; initial - from 1841 to 1991; independent - from 1991 to the present, with a division into substages: market (1990s - early 2000s); regulatory (mid-2000s - 2022); martial (from 2022). The conceptual body of the tourism sector has been formulated, which includes the understanding of the «tourism sector» as a system that encompasses the process of organizing, implementing and consuming services aimed at satisfying the needs of a person during travel and is interconnected with the concepts of «tourism», «tourist», «tourism product», «tourism service», «criminal offenses in the tourism sector», which allowed us to formulate the concept of «fraud in the field of providing tourism services» - the appropriation of someone else's property or the acquisition of the right to property through deception or abuse of trust, committed in the process of providing tourism services aimed at satisfying the needs of a tourist. Foreign practices of preventing criminal offenses in the tourism sector are generalized, which combine legal, organizational and managerial, information and analytical and technological tools for detecting and neutralizing fraudulent schemes on the basis of digital security, monitoring the activities of intermediaries, insurance companies and tour operators, creating integrated risk systems and specialized preventive programs (Australia, Italy, Germany, USA, France, Japan), allowed us to formulate scientifically based proposals for adapting such mechanisms to the Ukrainian practice of forming a national tourism security system in terms of preventing tourist fraud in the post-war period. The determinants were divided into military-political, financial-economic, organizational-legal, social, information-technological, which influence the spread of criminal offenses in the tourism sector (macro level), which made it possible to identify the causes and conditions for committing fraud (micro level) by tour operators, travel agents, as well as officials (personal level) and to

emphasize the need to develop a strategy «Safe Tourism of Ukraine», which will combine the tasks of economic post-war recovery with mechanisms of criminal-legal and criminological protection of the tourism sector. A criminological description of persons who commit criminal offenses in the tourism sector is provided by identifying social and demographic, criminal and legal, moral and psychological characteristics, a clear division of roles (status-role characteristics) into «organizers-leaders» - who form criminal groups, develop schemes, distribute responsibilities, and control the distribution of profits, «specialist executors» - who directly implement fraudulent transactions, and «intermediaries» - who provide technical and financial cover through reinsurance, risk transfer, and other intermediary fictitious transactions. Strategic directions of criminological security in the tourism sector have been developed with practical implementation in the Strategy for the Development of Tourism, Resorts of Ukraine and the Prevention of Criminal Offenses in the Tourism Sector for the Period Until 2036, which will contribute to increasing transparency, stability and trust in the tourism market, as well as ensuring effective protection of the rights and safety of consumers of tourism services by introducing mechanisms for licensing and registering tourism entities, assessing their financial stability and responsibility; creating guarantee and compensation funds; improving systems of state control, supervision, inspection and audit; maximizing the informatization and digitalization of the tourism industry using cyber technologies and artificial intelligence as tools for ensuring security, quality of service and preventing criminal offenses in the tourism sector.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Кузьменко А.С. Характеристика осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення у туристичній сфері. Правовий часопис Донбасу. 2024. № 3 (88). С. 39–44.
- 2. Кузьменко А.С. Іноземний досвід запобігання шахрайству у туристичній сфері. Українська поліцейська: теорія, законодавство, практика. 2024. № 3 (11). С. 29–34.
- 3. Кузьменко А.С. Загальносоціальні заходи запобігання кримінальним правопорушенням у туристичній сфері. Право і суспільство. 2025. № 3. Том 2. С.543–549.
- 4. Кузьменко А.С. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання кримінальним правопорушенням у туристичній сфері. Правові новели. 2025. № 26. С.310–317.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Назимко Єгор Сергійович

2. Yehor S. Nazymko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4949-4155

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тимчишин Андрій Михайлович

2. Andrii M. Tymchyshyn

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9591-8273

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"

Код за ЄДРПОУ: 30373644

Місцезнаходження: вул. Львівська, Київ, 03115, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тичина Дмитро Михайлович

2. Dmytro M. Tychyna

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9430-6101

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семенишина-Фіголь Богдана Миколаївна

2. Bohdana M. Semenyshyna-Fihol

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єпринцев Пилип Сергійович

2. Pylyp S. Yepryntsev

Кваліфікація: д. ю. н., доцент, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 44039765

Місцезнаходження: вулиця Тільги Степана, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50065, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пономарьова Тетяна Ігорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Пономарьова Тетяна Ігорівна

Сибірцева Людмила Сергіївна

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Юрченко Тетяна Анатоліївна